Kohtulahendite kogumik

ÜLDKOHTU OTSUS (viies koda)

20. september 2019*

Avalik teenistus – Ametnikud – Distsiplinaarmenetlus – Psühholoogiline ahistamine – Distsiplinaarkaristus – Palgaastme alandamine ja edutamispunktide nullimine – Hageja abitaotluse rahuldamata jätmine – Haldusjuurdluse kord – Erapooletuse nõue – Õigus olla ära kuulatud – Menetlusnormide rikkumine – Menetlusnormide rikkumise tagajärjed

Kohtuasjas T-47/18,

UZ, Euroopa Parlamendi ametnik, esindaja: advokaat J.-N. Louis,

hageja,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: V. Montebello-Demogeot ja Í Ní Riagáin Düro, hiljem V. Montebello-Demogeot ja I. Lázaro Betancor,

kostja,

mille ese on ELTL artikli 270 alusel esitatud nõue tühistada esiteks parlamendi 27. veebruari 2017. aasta otsus, millega määrati hagejale distsiplinaarkaristusena palgaastme AD 13 järgust 3 alandamine palgaastme AD 12 järku 3, millega nulliti palgaastmel AD 13 kogutud teenetepunktid, ning teiseks otsus, millega tema abitaotlus rahuldamata jäeti,

ÜLDKOHUS (viies koda),

koosseisus: koja president D. Gratsias, kohtunikud I. Labucka ja I. Ulloa Rubio (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik M. Marescaux,

arvestades menetluse kirjalikku osa ja 9. aprilli 2019. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Hageja UZ töötas alates 1. jaanuarist 2009 Euroopa Parlamendis üksuse juhataja ametikohal. Viimati oli ta nimetatud palgaastme AD 13 järku 3.

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

2 24. jaanuaril 2014 esitasid tema üksuse viieteistkümnest töötajast neliteist töötajat (edaspidi „kaebajad“) parlamendi peasekretärile Euroopa Liidu ametnike personalieeskirjade (edaspidi „personalieeskirjad“) artikli 24 alusel abitaotluse, väites, et hageja ahistab neid psühholoogiliselt.

3 Pärast seda taotlust teatas personali peadirektoraadi peadirektor 17. veebruari 2014. aasta kirjas kaebajatele, et on võetud ajutised meetmed. Eelkõige anti nende meetmetega asjaomase üksuse personali juhtimine teisele isikule ja algatati haldusjuurdlus.

4 Parlamendi peasekretär teatas 19. märtsi 2014. aasta kirjas hagejale haldusjuurdluse algatamisest.

5 Personali peadirektoraadi peadirektor kuulas hageja ära 20. novembril 2014.

6 Juurdluse kaks läbiviijat, kellest üks asendas teist pensionile jäämise tõttu, koostasid ühe aruande 3. märtsil 2015 ja teise aruande 17. novembril 2015. Pärast neid aruandeid kuulas personali peadirektoraadi peadirektor hageja ära vastavalt 17. juunil ja 2. detsembril 2015.

7 Parlamendi peasekretär teatas hagejale 6. jaanuari 2016. aasta kirjas, et personalieeskirjadest tulenevate kohustuste rikkumise tõttu on pöördutud distsiplinaarnõukogu poole.

8 Distsiplinaarnõukogu kuulas hageja ära 17. veebruaril, 9. märtsil, 8. aprillil ja 26. mail 2016.

9 Hageja saatis 25. veebruaril 2016 personali peadirektoraadi peadirektorile kirja, millele viimane vastas 1. märtsi 2016. aasta kirjaga.

10 Distsiplinaarnõukogu võttis 25. juulil 2016 ühehäälselt vastu arvamuse, mille järeldused on sõnastatud järgmiselt:

„28. Eelneva põhjal teeb distsiplinaarnõukogu [ametisse nimetamise õigust omavale isikule] ettepaneku määrata kõigi [UZi] rikkumiste eest kogukaristuseks palgaastme alandamine samas tegevusüksuses.

29. Võttes arvesse suuri puudusi [UZi] tegevuses personali juhtimisel ning arvestades institutsiooni hoolitsemiskohustust [UZi] ja teiste isikute suhtes, keda tema tegevus võib puudutada, leiab distsiplinaarnõukogu, et [ametisse nimetamise õigust omav isik] peaks personalieeskirjades talle ette nähtud võimaluste piires tõsiselt kaaluma [UZi] üleviimist teist liiki ametikohale peasekretariaadis või igal juhul tema enda taotluse alusel mõnes teises [peadirektoraadis]“.

11 Distsiplinaarnõukogu edastas 7. septembri 2016. aasta kirjas hagejale oma arvamuse.

12 Parlamendi peasekretär andis 20. septembri 2016. aasta otsuses personali peadirektoraadi peadirektorile õiguse esindada teda hageja ärakuulamisel, mis on sätestatud personalieeskirjade IX lisa artiklis 22, ning kohustas teda edastama hageja võimalikud märkused distsiplinaarnõukogu arvamuse kohta, mis olid edastatud 7. septembril 2016.

13 Personali peadirektoraadi peadirektor palus 4. oktoobri 2016. aasta e-kirjas hagejal osaleda 20. oktoobril 2016 ärakuulamisel vastavalt personalieeskirjade artikli 22 lõikele 1, et hageja saaks esitada oma märkused distsiplinaarnõukogu arvamuse kohta.

14 Hageja kinnitas selle kutse kättesaamist 6. oktoobril 2016 ja saatis 11. novembri 2016. aasta kirjas oma märkused personali peadirektoraadi peadirektorile.

15 Personali peadirektoraadi peadirektor kuulas hageja ära 14. novembril 2016. Hageja esitas sellel ärakuulamisel kirjaliku teate ja palus parlamendilt abi, kuna tema üksuse töötajad olid teda väidetavalt ähvardanud.

16 Personali peadirektoraadi peadirektor tegi 30. novembri 2016. aasta kirjas ettepaneku hageja teise üksusesse ajutiselt üle viia.

17 Hageja andis sellele üleviimisele 9. jaanuari 2017. aasta e-kirjas oma nõusoleku.

18 Parlamendi peasekretär tegi 27. veebruaril 2017 otsuse, milles otsustas määrata hagejale distsiplinaarkaristusena samas tegevusüksuses palgaastme AD 13 järgust 3 alandamine palgaastme AD 12 järku 3, millega nulliti eelmisel palgaastmel AD 13 kogutud teenetepunktid (edaspidi „palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsus“).

19 Parlamendi peasekretär teatas 2. märtsi 2017. aasta kirjas hagejale palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsusest ning tegi talle ettepaneku teise üksusesse administraatori ametikohale üleviimiseks.

20 Hageja saatis 3. aprilli 2017. aasta kirjas parlamendi peasekretärile teise üksusesse üleviimise ettepaneku kohta oma märkused.

21 Parlamendi peasekretär teatas 9. mai 2017. aasta kirjas, et ta on hageja märkused kätte saanud, ja edastas talle otsuse teise üksusesse „haldusdirektori“ ametikohale üleviimise kohta.

22 Hageja esitas 6. juuni 2017. aasta kirjas parlamendi ametisse nimetamise õigust omavale isikule palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsuse peale vaide.

23 Hageja esitas 14. juuni 2017. aasta kirjas parlamendi peasekretärile tema abitaotluse vaikimisi rahuldamata jätmise peale vaide.

24 Personali peadirektoraadi peadirektor jättis 20. juuli 2017. aasta kirjas hageja abitaotluse rahuldamata.

25 Parlamendi president jättis 6. oktoobri 2017. aasta kirjas hageja vaided, mis olid esitatud 6. ja 14. juuni 2017. aasta kirjades, rahuldamata.

26 Hageja küsis 17. novembri 2017. aasta kirjas parlamendi peasekretärilt, kas administratsioon on tuvastanud vaba ametikoha, mis vastaks tema haridusele, töökogemusele, võimetele ja soovidele.

27 Parlamendi peasekretär vastas 18. jaanuari 2018. aasta kirjas, et hageja üleviimine teise üksusesse „haldusdirektori“ ametikohale tuleb lugeda alaliseks.

Menetlus ja poolte nõuded

28 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 29. jaanuaril 2018. Samal päeval Üldkohtu kantseleisse saabunud kirjas, mida täiendati 5. veebruari 2018. aasta kirjaga, esitas hageja Üldkohtu kodukorra artikli 66 alusel anonüümsustaotluse, mille Üldkohus rahuldas 4. aprilli 2018. aasta otsusega. 23. aprillil 2018 esitas parlament kostja vastuse.

29 Hageja esitas 6. augustil 2018 repliigi ja parlament esitas 4. oktoobril 2018 vasturepliigi.

30 Üldkohtu kantseleisse 18. oktoobril 2018 saabunud põhjendatud dokumendis taotles hageja vastavalt kodukorra artiklile 106 enda ärakuulamist kohtuistungil.

31 Ettekandja-kohtuniku ettepanekul otsustas Üldkohus (viies koda) avada suulise menetluse ning palus kodukorra artiklis 91 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames pooltel vastata teatud küsimustele ja palus parlamendil esitada mitu dokumenti.

32 Hageja ja parlament vastasid 18. märtsil 2019 küsimustele ja parlament esitas nõutud dokumendid.

33 Poolte kohtukõned ja Üldkohtu küsimustele antud vastused kuulati ära 9. aprilli 2019. aasta kohtuistungil.

34 Uue menetlust korraldava meetme raames, mis võeti vastu kohtuistungil, palus Üldkohus parlamendil vastata kirjalikult teistele küsimustele ja esitada muid dokumente. Parlament vastas nimetatud küsimustele ja esitas 16. aprillil 2019 need dokumendid ning hageja esitas oma seisukohad 6. mail 2019.

35 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsus;

– tühistada abitaotluse rahuldamata jätmise otsus;

– mõista kohtukulud välja parlamendilt.

36 Parlament palub Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Õiguslik käsitlus

Palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsus

37 Hageja esitab palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsuse põhjendamiseks sisuliselt kaks väidet. Esimese väite kohaselt ei olnud haldusjuurdlus nõuetekohane, teise väite kohaselt ei olnud distsiplinaarnõukogu tegevus nõuetekohane ja pärast distsiplinaarnõukogu tegevuse lõpetamist ei toimunud ärakuulamist pädeva isiku poolt.

Haldusjuurdluse mittenõuetekohasus

38 Olgu märgitud, et liidu õigus nõuab, et haldusmenetlus toimuks Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 41 tagatud hea halduse põhimõttega antud tagatisi austades. Nende tagatiste hulka kuulub pädeva institutsiooni kohustus uurida hoolsalt ja erapooletult juhtumi kõiki asjaolusid. Igaühe õigus sellele, et tema küsimusi käsitletaks erapooletult, hõlmab esiteks subjektiivset erapooletust, mis tähendab, et asjasse puutuva institutsiooni ükski liige, kes küsimusega tegeleb, ei tohi väljendada oma erapoolikust või isiklikke eelarvamusi, ning teiseks objektiivset erapooletust, mis tähendab, et institutsioon peab pakkuma piisavaid tagatisi, et välistada selles suhtes igasugune põhjendatud kahtlus (vt 11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Ziegler *vs.* komisjon, C-439/11 P, EU:C:2013:513, punkt 155 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Just nendest kaalutlustest lähtudes tuleb analüüsida hageja argumente, mis käsitlevad sisuliselt esiteks seda, et pädev asutus ei kuulanud teda ära, teiseks, et haldusmenetluses osales mitu juurdluse läbiviijat, kolmandaks, et juurdluse läbiviijad ei olnud erapooletud, neljandaks, et ei võetud arvesse kaebajate käitumist, ning viiendaks, et ei võetud arvesse hageja kasuks antud tunnistusi.

40 Mis puudutab esimest argumenti, mille kohaselt pädev ametisse nimetamise õigust omav isik ei kuulanud hagejat ära, siis tuleb märkida, et kohtuistungil teatas hageja, et ta loobub oma argumendist, ning selle kohta tehti märge kohtuistungi protokolli.

41 Mis puudutab teist argumenti, et haldusjuurdluses osales mitu juurdluse läbiviijat, siis nähtub parlamendi selgitustest, et asjaomane haldusjuurdlus koosnes kahest osast. Kaks juurdluse läbiviijat nimetati distsiplinaarasja uurimiseks, mis käsitles hageja erinevaid rikkumisi personalieeskirjades sätestatud kohustuste täitmisel, välja arvatud ahistamine, ja kolmas juurdluse läbiviija nimetati ahistamise uurimiseks.

42 Olgu märgitud, et ametisse nimetamise õigust omava isiku taotlusel korraldatud ärakuulamine haldusjuurdluses võimaldab viimasel hinnata, kas on vaja pöörduda personalieeskirjade IX lisa artikli 12 kohaselt distsiplinaarnõukogu poole ja koostada sel juhul aruanne, kus kirjeldatakse etteheidetavat käitumist ja vajaduse korral selle tinginud asjaolusid (vt analoogia alusel 19. märtsi 1998. aasta kohtuotsus Tzoanos *vs.* komisjon, T-74/96, EU:T:1998:58, punkt 340).

43 Sellega seoses on haldusjuurdluse läbiviimise eest vastutaval ametiisikul, nagu tuleneb väljakujunenud kohtupraktikast, juurdluse läbiviimisel ulatuslik kaalutlusõigus (11. juuli 2013. aasta kohtuotsus Tzirani *vs.* komisjon, F-46/11, EU:F:2013:115, punkt 124, ja 18. septembri 2014. aasta kohtuotsus CV *vs.* EMSK, F-54/13, EU:F:2014:216, punkt 43; vt samuti selle kohta 16. mai 2012. aasta kohtuotsus Skareby *vs.* komisjon, F-42/10, EU:F:2012:64, punkt 38).

44 Seega, kuna hageja ei ole tõendanud, kuidas mitme juurdluse läbiviija osalemine haldusjuurdluses tema õigusi kahjustas, tuleb teine argument tagasi lükata.

45 Mis puudutab kolmandat argumenti, et juurdluse läbiviijad ei olnud erapooletud, siis väidab hageja eelkõige esiteks, et üks kahest juurdluse läbiviijast, kes vastutasid distsiplinaarasja uurimise eest, oli enne hageja suhtes menetluse alustamist ühe kaebaja nõustaja. Seega ei olnud see juurdluse läbiviija sõltumatu ja erapooletu, mis on haldusjuurdluses osalemiseks vajalik. Sellest tulenevalt on hageja kaitseõiguseid rikutud. Teiseks andis ahistamise uurimise läbiviija ebatäpset teavet, kui ta teatas ühele kaebajatest ärakuulamisel, et teda on käsitletavast juhtumist alles äsja informeeritud, kuigi temaga konsulteeriti juba kaebajate abitaotluse esitamise ajal. Ta ei oleks tohtinud ahistamissüüdistuste uurimise läbiviijaks olemisega üldse nõustuda, kuna tema seisukohti mõjutasid paratamatult tunnistused, mis personalieeskirjade artikli 24 kohase juurdluse käigus koguti.

46 Mis puudutab ühte kahest juurdluse läbiviijast, kes vastutasid distsiplinaarasja uurimise eest, siis väidab parlament, et peasekretär on hagejat varem teavitanud, et kõnesolev kohtumine puudutas peamiselt vanemapuhkuse taotlemise korda ning vestluse toimumise ajal ei teadnud personali peadirektoraadi töötaja, kes asjaomase kaebajaga kohtus, et ta juurdluse läbiviijaks nimetatakse. Lisaks ei edastatud mingit teavet käesoleva juhtumi kohta. Ahistamise uurimise läbiviija kohta selgitas parlament kohtuistungil, et see juurdluse läbiviija oli ahistamise ja töökohal selle ärahoidmise nõuandekomitee esimees ning ta oli seetõttu teadlik käesolevast juhtumist, ilma et tema puhul saaks sellega seoses järeldada huvide konflikti.

47 Mis puudutab asjaolu, et üks distsiplinaarasja uurimise läbiviijatest ei olnud erapooletu, siis ilmneb hageja vastusest menetlust korraldavale meetmele, et tema ärakuulamisel 26. mail 2016 teatas üks kaebajatest, et ta kohtus selle juurdluse läbiviijaga enne hagejat puudutava haldusjuurdluse algatamist. Kaebaja tunnistuse kohaselt sõitis ta Luxembourgi (Luksemburg), et saada teavet tema suhtes algatatud Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) võimaliku juurdluse kohta, kuna kolleegid olid talle selgitanud, et hageja abikaasa on esitanud tema vastu hageja initsiatiivil OLAF-ile „kättemaksuks“ kaebuse seoses väidetavate rikkumistega vanemapuhkuse kasutamisel, „sest asjaomane kolleeg [olevat] tema tööd saboteerinud“.

48 Parlament ei eita, et ühe kaebaja ja tulevase juurdluse läbiviija vahel enne haldusjuurdluse algatamist selline kohtumine toimus, kuid väidab esiteks, et viimane ei avaldanud selle kohtumisel käsitletava juhtumi kohta mingit teavet, ja teiseks, et personali peadirektoraadi töötaja ei saanud olla teadlik, et ta nimetatakse juurdluse läbiviijaks.

49 Mis puudutab parlamendi esimest argumenti, arvestades menetlust korraldava meetme peale antud vastust, siis ei ole asjasse puutuva kaebaja ja personali peadirektoraadi töötaja vahelise vestluse sisu kohta olemas ühtegi tõendit.

50 Igal juhul, mis puudutab parlamendi teist argumenti, siis nagu eespool märgitud, eeldab objektiivne erapooletus, et institutsioon pakub piisavaid tagatisi, et välistada põhjendatud kahtlusi (vt eespool punkt 38).

51 Käesoleval juhul ilmneb ühe kaebaja tunnistusest (vt eespool punkt 47), et personali peadirektoraadi töötaja kohtus temaga enne juurdluse algatamist ja et ta teatas sellele töötajale, kes hiljem juurdluse läbiviijaks nimetati, et hageja poolt, täpsemalt viimase abikaasa vahendusel on OLAF-ile esitatud „kättemaksuks“ tema vastu kaebus seoses väidetavate rikkumistega.

52 Tuleb tõdeda, et selline tunnistus võib tekitada hagejal põhjendatud kahtluse juurdluse läbiviija erapooletuse suhtes, keda võis mõjutada väidetavalt hageja eriti pahatahtlik käitumine, mis talle teatavaks tehti.

53 Lisaks tuleb märkida, et hageja seadis sellise erapoolikuse kahtluse alla oma kirjalikus teates, mille ta parlamendile 14. novembri 2016. aasta ärakuulamisel esitas (vt eespool punkt 15).

54 Sellega seoses tuleb märkida, et miski ei viita sellele, et parlamendil oleks olnud keeruline oma ametnike hulgas valida isik, kes ei oleks olnud juhtumi asjaoludest eelnevalt teadlik ja kelle puhul ei oleks seega hagejal tekkinud põhjendatud kahtlust.

55 Seega tuleb järeldada, et parlament ei oleks tohtinud nimetada juurdluse läbiviijaks isikut, kes oli ühe kaebajaga enne juurdluse algatamist kohtunud.

56 Seda järeldust ei sea kahtluse alla kohtuistungil parlamendi poolt antud kinnitus, et sellega seoses ei ole OLAF-i juurdlust algatatud.

57 Ahistamise uurimise läbiviija väidetava erapoolikuse kohta nähtub parlamendi selgitustest kohtuistungil, et enne ahistamise uurimise läbiviija määramist personalieeskirjade artikli 86 lõike 2 kohase haldusjuurdluse raames juhtis kõnealune isik ahistamise ja töökohal selle ärahoidmise nõuandekomiteed, kes jõudis pärast personalieeskirjade artikli 24 kohaselt kaebajate esitatud abitaotluse läbivaatamist järeldusele, et hageja poole varem juhitud üksuse juhatajaks nimetatakse teine isik.

58 Ahistamise ja töökohal selle ärahoidmise nõuandekomitee järeldust arvestades tuleb tõdeda, et ajal, kui asjaomane isik nimetati ahistamise uurimise läbiviijaks, võis tal juba olla hageja kohta negatiivne arvamus. Ka see asjaolu seab kahtluse alla juurdluse läbiviijate objektiivse erapooletuse.

59 Seega tuleb järeldada, et nimetades haldusjuurdluse raames juurdluse läbiviijaks personali peadirektoraadi töötaja, kes oli ühe kaebajaga juba kohtunud, ning nimetades teiseks juurdluse läbiviijaks ahistamise ja töökohal selle ärahoidmise nõuandekomitee esimehe, kes oli otsustanud hageja ametikohalt eemaldada, ei pakkunud parlament piisavaid tagatisi, et välistada igasugune põhjendatud kahtlus eespool punktis 38 viidatud kohtupraktika mõttes.

60 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb siiski, et selleks, et menetlusnormi rikkumine saaks põhjendada akti tühistamist, on nõutav, et ilma sellise rikkumiseta oleks menetluse tulemus olnud teistsugune (vt 14. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Kerstens *vs.* komisjon, T-270/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:74, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika).

61 Kohus on leidnud, et sellise hindamise raames tuleb võtta arvesse kõiki juhtumi asjaolusid, eelkõige etteheidete olemust ja toime pandud menetlusnormi rikkumiste ulatust võrreldes nende tagatistega, mis teenistujal võisid olla (vt 15. aprilli 2015. aasta kohtuotsus Pipiliagkas *vs.* komisjon, F-96/13, EU:F:2015:29, punkt 65 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Personalieeskirjade IX lisas kehtestatud distsiplinaarmenetlus näeb ette kaks eraldi etappi. Esimeses etapis viiakse läbi ametisse nimetamise õigust omava isiku otsusega algatatud erapooletu haldusjuurdlus (vt eespool punkt 38), mille kohta koostatakse juurdlusaruanne ja mis lõpeb selle aruande alusel tehtud järeldustega pärast asjaomase isiku ärakuulamist faktiliste asjaolude osas, mida talle ette heidetakse. Teises etapis viiakse läbi sõna otseses mõttes distsiplinaarmenetlus, mille ametisse nimetamise õigust omav isik juurdlusaruande alusel algatab ja mis seisneb kas distsiplinaarmenetluse alustamises ilma distsiplinaarnõukogu ära kuulamata või siis selle nõukogu poole pöördumises aruande põhjal, mille koostas ametisse nimetamise õigust omav isik juurdluse järelduste ja asjaomase isiku poolt juurdluse kohta esitatud seisukohtade alusel.

63 Eelnevast tuleneb, et haldusjuurdlusest sõltub, kuidas ametisse nimetamise õigust omava isik teostab oma kaalutlusõigust võetavate meetmete osas, mis võivad lõpuks viia distsiplinaarkaristuse määramiseni. Nimelt hindab ametisse nimetamise õigust omav isik selle juurdluse ja asjasse puutuva teenistuja ärakuulamise alusel esiteks, kas on põhjust alustada distsiplinaarmenetlust, teiseks, kas selle raames tuleb pöörduda distsiplinaarnõukogu poole või mitte, ja kolmandaks, juhul kui ta otsustab alustada menetlust distsiplinaarnõukogus, millised on nõukogule esitatavad faktilised asjaolud.

64 Seega, kuna ametisse nimetamise õigust omava isiku pädevus ei ole seotud, ei saa välistada, et kui haldusjuurdlus oleks läbi viidud hoolikalt ja erapooletult, oleks võinud see tuua kaasa teistsuguse esialgse hinnangu faktilistele asjaoludele ja seega ka teistsuguse tulemuse (14. veebruari 2017. aasta kohtuotsus Kerstens *vs.* komisjon, T-270/16 P, ei avaldata, EU:T:2017:74, punkt 82).

65 Eespool toodut arvestades ja ilma et oleks vaja analüüsida hageja teisi argumente, tuleb hageja nõue, milles ta palub palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsus tühistada, rahuldada.

66 Üldkohus peab korrakohase õigusemõistmisega seotud põhjustel siiski vajalikuks analüüsida teist väidet, mis puudutab distsiplinaarnõukogu tegevuse mittenõuetekohasust ja hageja ära kuulamata jätmist pädeva isiku poolt pärast distsiplinaarnõukogu tegevuse lõpetamist.

Distsiplinaarnõukogu töö mittenõuetekohasus ja pädeva isiku poolt ära kuulamata jätmine pärast distsiplinaarnõukogu tegevuse lõpetamist

67 Teise väite põhjendamiseks väidab hageja esiteks, et distsiplinaarnõukogu tegevus ei olnud nõuetekohane, ja teiseks, et pädev isik ei kuulanud teda pärast distsiplinaarnõukogu töö lõpetamist ära.

68 Esiteks, mis puudutab distsiplinaarnõukogu tegevuse väidetavat mittenõuetekohasust, siis väidab hageja sisuliselt esiteks, et ühel istungil distsiplinaarnõukogu kuuest istungist esindas parlamenti kaks liiget ja istungi lõpus paluti hagejal ja tema nõustajal pärast ärakuulamist ruumist lahkuda, samas kui parlamendi kaks esindajat jätkasid koos distsiplinaarnõukogu liikmetega nõupidamist. Sellest tulenevalt rikuti personalieeskirjade IX lisa artikli 16 lõiget 2. Teiseks, mis puudutab ülejäänud istungeid, siis kõik distsiplinaarnõukogu liikmed istungitel ei osalenud, aga kõik liikmed võtsid osa nõupidamisest ja

distsiplinaarnõukogu arvamuse vastuvõtmisest. Hageja sõnul on tegemist kaitseõiguste rikkumisega, kuna parlament ei ole võimeline kinnitama, et kui kõik distsiplinaarnõukogu liikmed oleksid kõigil istungitel osalenud, oleks nõukogu arvamus olnud samasugune.

69 Parlament märgib, et tema kahe esindaja osalemine ühel distsiplinaarnõukogu istungil on seletatav asjaoluga, et – nagu esimese väite raames märgitud (vt eespool punkt 41) – koosnes haldusjuurdlus kahest osast: distsiplinaarasja uurimine ja ahistamise uurimine. Erinevate juurdluse läbiviijate osalemine kahes nimetatud uurimises õigustab nende ametnike kohaolekut distsiplinaarnõukogus. Asjaolu kohta, et kõik distsiplinaarnõukogu liikmed kõigil istungitel ei osalenud, selgitab parlament, et kuna distsiplinaarnõukogu koosseisu kuuluvad täisliikmed ja asendusliikmed, oli igaühel neist õigus pärast konsulteerimis- ja uurimismenetlust distsiplinaarnõukogu nõupidamisel ja arvamuse vastuvõtmisel osaleda.

70 Mis puudutab seda, et ühel istungil distsiplinaarnõukogu kuuest istungist esindas parlamenti kaks liiget, tuleb rõhutada, et kui haldusjuurdluse läbiviimise eest vastutaval ametiisikul on juurdluse läbiviimisel ulatuslik kaalutlusõigus (vt eespool punkt 42), siis menetlus distsiplinaarnõukogus on rangelt piiritletud personalieeskirjade IX lisas ette nähtud sätetega.

71 Nii on personalieeskirjade IX lisa artikli 16 lõikes 2 sõnaselgelt märgitud, et asjasse puutuvat institutsiooni esindab distsiplinaarnõukogus ametisse nimetamise õigust omava isiku poolt selleks volitatud ametnik, kellel on samad õigused kui asjaomasel ametnikul.

72 Käesoleval juhul ei võinud seega ühel istungil distsiplinaarnõukogu kuuest istungist parlamenti esindada kaks ametnikku. Hageja, kelle huve esindas ainult üks esindaja, oli niisiis põhimõtteliselt ebasoodsamas olukorras. Lisaks ei oleks parlamendi esindajad tohtinud jääda koosolekuruumi distsiplinaarnõukogu liikmetega nõu pidama, samas kui hagejal ja tema nõustajal paluti ruumist lahkuda. Seega tuleb tõdeda, et vaidlusalune menetlus rikub menetlusnormi ka sellest aspektist.

73 Mis puudutab asjaolu, et kõik distsiplinaarnõukogu liikmed ei osalenud kõigil istungitel, vaid et neid asendasid mõnel korral asendusliikmed, siis piisab, kui märkida, et personalieeskirjade IX lisa artikkel 5 näeb ette asendusliikmete nimetamise.

74 Sellega seoses tuleb rõhutada, et toimiku materjalidest nähtub, et distsiplinaarnõukogu viimased nõupidamised toimusid kõikide ära kuulatud tunnistajate – kaebajate esitatud nelja tunnistaja ja hageja esitatud nelja tunnistaja – ütluste salvestiste ja protokollide alusel.

75 Seega tuleb tagasi lükata hageja argument, et kõik distsiplinaarnõukogu liikmed kõikidel istungitel ei osalenud.

76 Teiseks, mis puudutab pädeva ametiisiku poolt väidetavat ära kuulamata jätmist pärast distsiplinaarnõukogu arvamuse saamist, siis väidab hageja eelkõige, et üksnes parlamendi peasekretäril on õigus ametnik enne distsiplinaarkaristuse määramise otsuse tegemist ära kuulata. Sellist ärakuulamist aga ei toimunud.

77 Parlament väidab, et parlamendi juhatuse 13. jaanuari 2014. aasta otsuses on sätestatud, et peasekretär on personalieeskirjade IX lisa artikli 22 tähenduses ametisse nimetamise õigust omav isik, kes on pädev ära kuulama ametniku pärast distsiplinaarnõukogu arvamuse saamist, enne kui ta määrab sellise distsiplinaarkaristuse, nagu palgaastme alandamine. Parlament selgitab, et käesolevas asjas kuulas personali peasekretariaadi peadirektor, kes tegutses peasekretäri volituse alusel, hageja ära tema advokaadi juuresolekul. Peale selle oli hagejal ärakuulamise protokolli täiendamiseks aega kaks kuud, et esitada kirjalikult oma võimalikud märkused. Kõigele lisaks, isegi kui vestlus oleks toimunud personali peadirektoraadi peadirektori asemel peasekretäri juuresolekul, oleks määratud karistus sama olnud, sest peasekretäri käsutuses oli kogu toimik, st järeldused hageja ja tema nõustajaga toimunud vestluse ja nende lisatud märkuste kohta.

78 Sellega seoses tuleb rõhutada, et Euroopa Kohus on alati kinnitanud õiguse olla ära kuulatud tähtsust ja selle õiguse väga suurt ulatust liidu õiguskorras, sedastades, et seda õigust tuleb kohaldada igas menetluses, mis võib viia isiku huve kahjustava otsuse tegemiseni (vt 22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).

79 Õigus olla ära kuulatud tagab igale isikule võimaluse teha haldusmenetluses enne tema huve kahjustada võiva otsuse tegemist tõhusalt ja tegelikult teatavaks oma seisukoht (vt 22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 87 ja seal viidatud kohtupraktika).

80 Asjaomase isiku tõhusa kaitse tagamiseks on õiguse olla ära kuulatud eesmärk eelkõige, et nimetatud isik saaks parandada mõne vea või tugineda niisugustele tema isikliku olukorraga seonduvatele asjaoludele, mis mõjutavad otsust tegema või tegemata jätma või otsuse sisu (11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punkt 37).

81 Õigus olla ära kuulatud eeldab ka, et administratsioon võtab nõuetekohaselt arvesse asjasse puutuva isiku esitatud märkusi, hinnates hoolikalt ja erapooletult kõiki käsitletaval juhul asjakohaseid tõendeid (vt t 22. novembri 2012. aasta kohtuotsus M., C-277/11, EU:C:2012:744, punkt 88 ja seal viidatud kohtupraktika).

82 Õigus olla ära kuulatud peab seega administratsioonil võimaldama asja menetleda nii, et otsus tehakse kõiki asjaolusid teades, ja seda otsust sobivalt põhjendada, et asjaomasel isikul oleks vajaduse korral võimalik oma kaebeõigust tõhusalt kasutada (vt analoogia alusel 11. detsembri 2014. aasta kohtuotsus Boudjlida, C-249/13, EU:C:2014:2431, punkt 59).

83 Viimaseks olgu öeldud, et õiguse olla ära kuulatud rikkumise olemasolu tuleb hinnata eelkõige asjaomast valdkonda reguleerivate õigusnormide põhjal (vt 9. veebruari 2017. aasta kohtuotsus M., C-560/14, EU:C:2017:101, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

84 Sellega seoses on personalieeskirjade IX lisa artikli 22 lõikes 1 sätestatud, et ametisse nimetamise õigust omav isik teeb oma motiveeritud otsuse pärast asjaomase ametniku ärakuulamist kahe kuu jooksul alates distsiplinaarnõukogu arvamuse saamisest.

85 Nagu parlament ise märgib, sätestab parlamendi juhatuse 13. jaanuari 2014. aasta otsus, et peasekretär on personalieeskirjade IX lisa artikli 22 tähenduses ametisse nimetamise õigust omav isik, kes on pädev ametniku ära kuulama pärast distsiplinaarnõukogu arvamuse saamist, enne kui ta määrab sellise distsiplinaarkaristuse, nagu palgaastme alandamine (otsuse IV tabel – distsipliin).

86 Euroopa Kohus on varem leidnud, et arvestades nende karistuste raskust, mis võidakse personalieeskirjade IX lisas osutatud menetluse tulemusena määrata, ja võttes arvesse kasutatud sõnastust, oli sel ajal kehtinud säte, mis vastab personalieeskirjade IX lisa artiklile 22, kohustuslik õigusnorm ja seda tuli tõlgendada nii, et see paneb ametisse nimetamise õigust omavale isikule kohustuse ametniku ärakuulamine ise korraldada. Ametisse nimetamise õigust omav isik saab teenistuse nõuetekohase toimimise huvides üksnes seda põhimõtet järgides ja asjast puudutatud isikute õiguste kaitset tagavatel tingimustel anda ametniku ärakuulamise ülesande ühele või mitmele oma töötajale (11. juuli 1968. aasta kohtuotsus Van Eick *vs.* komisjon, 35/67, EU:C:1968:39, lk 503 ja 504).

87 Sellest kohtupraktikast tuleneb, et ametisse nimetamise õigust omav isik võib anda ülesande ära kuulata asjaomane isik sellisel juhul nagu käesolev üksnes oma ühele või mitmele töötajale ning ainult teenistuse nõuetekohase toimimise huvides. Käesoleval juhul aga see ilmselgelt nii ei ole, kuna on ametisse nimetamise õigust omava isiku alluvuses selliseid töötajaid ei ole.

88 Igal juhul tuleb märkida, et parlament ei ole kordagi maininud teenistuse nõuetekohast toimimist puudutavaid põhjusi, et põhjendada asjaolu, et hageja kuulas ära mitte peasekretär, vaid personali peadirektoraadi peadirektor.

89 Seega tuleb tõdeda, et palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsus võeti vastu, ilma et oleks järgitud personalieeskirjade IX lisa artikli 22 lõikes 1 sätestatud tingimust.

90 Parlamendi esitatud argumendid seda järeldust ei kummuta.

91 Sellega seoses väidab parlament esiteks, et liidu kohus on kõige hilisemates kohtuasjades nõustunud sellega, et õigus olla ära kuulatud loetakse järgituks, kui asjast puudutatud isikule on antud võimalus esitada oma seisukoht suuliselt või kirjalikult enne tema huve kahjustava otsuse tegemist.

92 Tuleb aga tõdeda, et ükski kohtuotsus, millele parlament oma 16. aprilli 2019. aasta vastustes viitab, ei puuduta personalieeskirjade IX lisas reguleeritud distsiplinaarmenetlust, mille tulemusena määrata võidavate karistuste raskust on Euroopa Kohus rõhutanud. Seega tuleb see argument tagasi lükata.

93 Isegi kui asuda seisukohale, et hageja õiguse olla ära kuulatud järgimiseks oleks piisanud, et hageja esitab oma märkused kirjalikult, nähtub 11. juuli 1968. aasta kohtuotsusest Van Eick *vs*. komisjon (35/67, EU:C:1968:39), et need märkused oleks igal juhul tulnud esitada otse ametisse nimetamise õigust omavale isikule, et viimane saaks hageja väidete osas oma arvamuse kujundada, enne kui ta teeb teadliku otsuse. Sellega seoses ei saa lugeda piisavaks asjaolu, et parlamendi peasekretär võis enne otsuse tegemist tutvuda hageja ärakuulamise protokolli või distsiplinaarnõukogu arvamuse kohta tehtud märkustega.

94 Teiseks väidab parlament samuti, et sel ajal kehtinud sätte, s.o personalieeskirjade IX lisa artikli 7 kolmanda lõigu sõnastuse kohaselt tuleb seda tõlgendada kitsamalt väljendi „eelnevalt kuulab [ametisse nimetamise õigust oma isik] ära asjaomase ametniku“ tõttu. Kuid ka see argument tuleb tagasi lükata, kuna personalieeskirjade IX lisa artikli 22 lõike 1 redaktsioon ei võimalda mingil juhul laiemat tõlgendamist, kuivõrd selles on märgitud, et „[a]metisse nimetav asutus või ametiisik teeb […] otsuse pärast ametniku ärakuulamist“.

95 Kolmandaks väidab parlament, et 11. juuli 1968. aasta kohtuotsuse Van Eick *vs*. komisjon (35/67, EU:C:1968:39) aluseks olnud kohtuasjas aset leidnud asjaolude ajal kehtinud personalieeskirjades ei olnud sellist sätet nagu personalieeskirjade IX lisa artikkel 4, mis lubab asjaomasel ametnikul väljendada oma seisukohta kirjalikult.

96 Personalieeskirjade IX lisa artikli 4 kohaselt võidakse asjaomasel ametnikul paluda väljendada oma seisukohta kirjalikult, kui teda ei saa „objektiivsetel põhjustel“ ära kuulata. Käesoleval juhul ei ole parlament selliste objektiivsete põhjuste olemasolule viidanud. Seega tuleb see argument tagasi lükata.

97 Parlament viitab oma 16. aprilli 2019. aasta vastustes kohtuotsustele, milles liidu kohus on möönnud seisukohtade kirjalikult esitamist. Tuleb siiski nentida, et ükski nende kohtuotsuste aluseks olnud kohtuasi ei puuduta distsiplinaarmenetlust, mida reguleerib personalieeskirjade IX lisa.

98 Neljandaks leiab parlament, et kui 11. juuli 1968. aasta kohtuotsuse Van Eick *vs*. komisjon (35/67, EU:C:1968:39) aluseks olnud kohtuasi puudutas ametniku ametist kõrvaldamist, siis käesolevas asjas on tegemist palju kergema juhtumiga, kus palgaastet alandatakse vaid ühe astme võrra ja säilitatakse palgajärk 3. Vastupidi hageja väidetele jääb talle veel võimalus, et ta edutatakse juhtivale ametikohale.

99 Sellega seoses tuleb märkida, et 11. juuli 1968. aasta kohtuotsuse Van Eick *vs*. komisjon (35/67, EU:C:1968:39) aluseks olnud kohtuasi ei käsitle olukorda, kus on määratud karistuseks ametist kõrvaldamine, vaid selles käsitletakse üldisemalt igasugust distsiplinaarmenetlust, kuna sellisel menetlusel võivad olla asjaomase isiku jaoks rasked tagajärjed. On vaieldamatu, et juhtiva ametikoha

palgaastme AD 13 alandamine administraatori ametikoha palgaastmele AD 12 on raske karistus, kuna sellega kaotatakse juhtiv ametikoht. Lisaks võib oletada, et võimalused jõuda uuesti juhtivale ametikohale on pärast sellise ametikoha distsiplinaarmenetluses kaotamist, on õhkõrnad. Seega tuleb ka see argument tagasi lükata.

100 Lõpuks, viiendaks leiab parlament, et 11. juuli 1968. aasta kohtuotsuse Van Eick *vs*. komisjon (35/67, EU:C:1968:39) aluseks olnud kohtuasja asjaolud olid erinevad, kuna selles kohtuasjas ei toimunud enne teenistusest vabastamist ärakuulamist, samas kui käesolevas asjas kuulati hageja ära personali peadirektoraadi peadirektorile parlamendi peasekretäri delegeeritud volituse alusel, hageja sai esitada oma kirjalikud seisukohad ning tema juures võis viibida ja teda võis esindada advokaat.

101 Sellega seoses tuleb märkida, et argument, millega Euroopa Kohus oma 11. juuli 1968. aasta kohtuotsuses Van Eick *vs*. komisjon (35/67, EU:C:1968:39) nõustus, tugines asjaolule, et ametisse nimetamise õigust omava isiku poolt administratsiooni peadirektorile antud ülesanne asjaomase isiku ära kuulata oli asjasse puutuvate personalieeskirjade sätetega vastuolus. Sellega seoses ei nähtu nimetatud kohtuotsusest mingil moel, et Euroopa Kohus oleks pidanud parlamendi viidatud asjaolu arvesse võtma. Seega tuleb viimati nimetatud argument tagasi lükata.

102 Eeltoodust tuleneb, et nõustuda tuleb ka hageja väitega, mis puudutab ära kuulamata jätmist pädeva isiku poolt pärast distsiplinaarnõukogu tegevuse lõpetamist.

Abitaotluse rahuldamata jätmise otsus

103 Hageja märgib, et kui personali peadirektoraadi peadirektor ta 14. novembril 2016 ära kuulas, palus ta ametlikult parlamendilt abi seoses konkreetsete ja tõsiste ähvardustega, mis kaebajad olid tema suhtes teinud. Vaidlust pole selles, et personali peadirektoraadi peadirektor pöördus kahel korral hageja nõustaja poole seoses teatud kaebajate tehtud ähvardustega hageja suhtes. Samuti pole vaidlust selles, personali peadirektoraadi peadirektor palus hageja esindajal hageja poole pöörduda, et viimane loobuks osalemisest kahel avalikul üritusel, kus hageja oli ürituse kavas esinejate nimekirjas. Oma 30. novembri 2016. aasta kirjas, milles pakuti välja hageja huvides ja kaitseks tema ajutine üleviimine, tunnistas personali peadirektoraadi peadirektor, et ähvarduste raskuse tõttu tuleb võtta hageja kaitseks meetmeid. Kõigele lisaks oleks ametisse nimetamise õigust omav isik pidanud hageja enne tema abitaotluse rahuldamata jätmist põhiõiguste harta artikli 41 kohaselt ära kuulama.

104 Parlament väidab, et kohtupraktikast tuleneb, et ametisse nimetamise õigust omav isik ei pea abistama ametnikku, keda täpseid ja asjakohaseid tõendeid arvesse võttes kahtlustatakse ametikohustuste raskes rikkumises, mille eest võib algatada distsiplinaarmenetluse. Lisaks võttis käesolevas asjas ametisse nimetamise õigust omav isik, kes on personalieeskirjade artikli 24 alusel kohustada abistama, konkreetseid meetmeid, et kaitsta hagejat erinevates olukordades, soovitades tal vältida kontakti oma kolleegidega ja viies ta ajutiselt üle teise üksusesse.

105 Hageja lisab repliigis, et ta nõustus ajutise üleviimisega üksnes seetõttu, et teatud kaebajad olid teda tõsiselt ähvardanud. Distsiplinaarmenetluse algatamine ei saa iseenesest õigustada seda, et kaebajaid ei loeta vastutavaks hageja suhtes toime pandud lubamatute tegude eest.

106 Sellega seoses tuleb täheldada, et kui ametisse nimetamise õigust omavale isikule esitatakse personalieeskirjade artikli 90 lõike 1 alusel abitaotlus personalieeskirjade artikli 24 tähenduses, peab ta abistamiskohustuse alusel ning olukorras, kus ta seisab silmitsi teenistusüksuse korra ja rahu seisukohast sobimatu juhtumiga, sekkuma piisavalt jõuliselt ning vastama juhtumi asjaoludest tulenevalt vajaliku kiiruse ning hoolsusega, et tuvastada asjaolud ning võtta juhtumist ülevaadet omades sellest tulenevalt vajalikud meetmed. Selleks piisab, kui ametnik või teenistuja, kes taotleb oma institutsioonilt kaitset, esitab esialgsed tõendid selle rünnaku tegeliku toimumise kohta, mille objektiks ta väidab end olevat. Kui niisugused tõendid on olemas, peab asjaomane institutsioon võtma

sobivad meetmed, eelkõige lastes läbi viia haldusjuurdluse selleks, et tuvastada koostöös kaebuse esitajaga kaebuse aluseks olevad asjaolud (26. jaanuari 1989. aasta kohtuotsus Koutchoumoff *vs.* komisjon, 224/87, EU:C:1989:38, punktid 15 ja 16; 12. juuli 2011. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, punkt 84, ja 24. aprilli 2017. aasta kohtuotsus HF *vs.* parlament, T-570/16, EU:T:2017:283, punkt 46).

107 Administratsioon ei pea siiski aitama ametnikku, keda täpseid ja asjakohaseid tõendeid arvesse võttes kahtlustatakse ametikohustuste raskes rikkumises, mille eest võib algatada distsiplinaarmenetluse, isegi kui selline rikkumine on toimunud kolmandate isikute õigusvastase tegevuse tõttu (23. novembri 2010. aasta kohtuotsus Wenig *vs.* komisjon, F-75/09, EU:F:2010:150, punkt 49).

108 Käesoleval juhul teatas personali peadirektoraadi peadirektor 20. juuli 2017. aasta kirjas hagejale, et administratsioon ei ole kohustatud abistama ametnikku, keda kahtlustatakse ametikohustuste raskes rikkumises.

109 Sellega seoses piisab, kui tõdeda, et hageja abitaotluse esitamise ajal oli tema suhtes juba algatatud haldusjuurdlus faktiliste asjaolude tõttu, mis osutusid tõendatuks ja mille eest võib algatada distsiplinaarmenetluse. Igal juhul nähtub toimikust, et eespool nimetatud juurdluse käigus saadi täpsed ja asjakohased tõendid, mille alusel võis parlament kahtlustada, et hageja on ametikohustusi raskelt rikkunud, ja asuda seisukohale, et tema suhtes võib algatada distsiplinaarmenetluse.

110 Seetõttu tuleb järeldada, et parlamendil oli õigus hageja abitaotlus ilma eelneva ärakuulamiseta rahuldamata jätta.

111 Seega tuleb hageja abitaotluse rahuldamata jätmise otsuse tühistamise nõue rahuldamata jätta.

Kohtukulud

112 Vastavalt kodukorra artikli 134 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 134 lõike 3 kohaselt jäävad kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks.

113 Kuna palgaastme alandamise ja teenetepunktide nullimise otsuse tühistamise nõue rahuldati ja hageja abitaotluse rahuldamata jätmise otsuse tühistamise nõue jäeti rahuldamata, kannavad hageja ja parlament käesolevas asjas ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (viies koda),

otsustab:

1. **Tühistada Euroopa Parlamendi 27. veebruari 2017. aasta otsus, millega määrati UZile distsiplinaarkaristusena palgaastme AD 13 järgust 3 alandamine palgaastme AD 12 järku 3, millega nulliti palgaastmel AD 13 kogutud teenetepunktid.**

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Jätta UZi ja parlamendi kohtukulud nende endi kanda.**

Gratsias Labucka Ulloa Rubio

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 20. septembril 2019 Luxembourgis.

Allkirjad